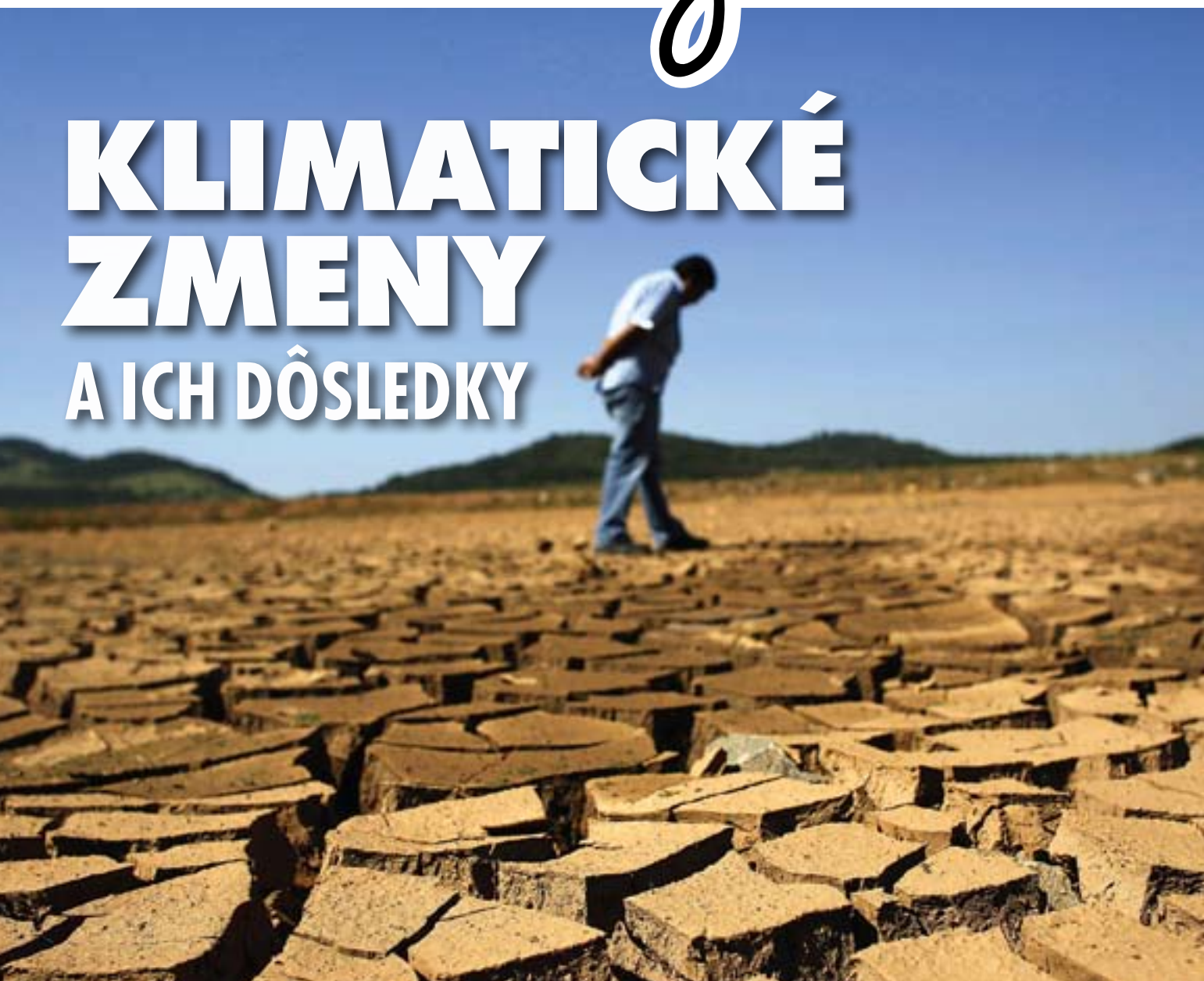

KLIMATICKÉ ZMENY A ICH DÔSLEDKY

**Tip na výlet:
Tisovský kras**

**Pavol Barabáš
o prírode a dobre**

**Význam monitoringu
druhov a biotopov**

23. apríl 2014: Účastníci konferencie na exkurzii na odkalisku v Rudňanoch. Jedna časť odkaliska sa v súčasnosti využíva na ťažbu baritu, druhá časť na deponovanie kalov po flotácii.

Pri Štrbskom Plese o znečistených územiach

Jedným z globálnych problémov súčasnosti sú znečistené územia. Práve riešeniu tohto problému patrí významné miesto v rámci environmentálnej agendy Európskej únie. Slovensko v otázkach znečistených území nestojí bokom – práve naopak. Už po siedmy raz hostilo konferenciu v rámci projektu Osveta, práca s verejnosťou ako podpora pri riešení environmentálnych záťaží v SR.

Úspešnú medzinárodnú česko-slovenskú konferenciu Znečistené územia Štrbské Pleso 2014 organizácie zabezpečila Slovenská agentúra životného prostredia. Záštitu prevzalo Ministerstvo životného prostredia SR pod odbornou garanciou sekcie geológie a prírodných zdrojov. Účastníci konferencie okrem rokovania navštívili aj banské lokality Markušovce a Poráč neďaleko Spišskej Novej Vsi. V areáli firmy Sabar v Markušovciach si prezreli odkalisko s deponovanými odpadmi zo spracovania sideritovo-baritovo-sulfidických rúd žilných ložísk rudnianskeho rudného poľa. V Poráči bolo cieľom exkurzie prepadisko – riadený zával po hlbinej ťažbe na Jame Poráč (Rudňany). Druhá exkurzia bola kultúrno-historická. Viedla po stopách slávneho kežmarského rodáka, sedmohradského kniežaťa a kráľa Horného Uhorska Imricha Thököliho v jeho rodnom meste, starobyľom centre Spiša.

U nás siedmykrát

V mene organizátorov privítala prítomných Vlasta Jánová, riaditeľka

24. apríl 2014: RNDr. Vlasta Jánová, PhD., riaditeľka sekcie geológie a prírodných zdrojov MŽP SR a Ing. Karel Bláha, riaditeľ odboru environmentálnych rizík a ekologických škôd MŽP ČR otvárajú konferenciu Znečistené územia Štrbské Pleso 2014.

sekcii geológie a prírodných zdrojov MŽP SR a za českú stranu Karel Bláha, riaditeľ odboru environmentálnych rizík a ekologických škôd MŽP ČR. Konferencia vytvorila priestor na výmenu názorov, poznatkov a skúseností odborníkom z vládnych aj mimovládnych organizácií, z verejného i zo súkromného sektora.

Na stretnutí diskutovali aj ľudia z praxe, výskumu či akademickej obce v oblasti právnych predpisov, stratégií, politiky, metodológie výskumu, analýzy rizika, remediačných metód a technológií, a to jednak v oblasti environmentálnych záťaží a jednak v oblasti environmentálnych škôd.

Dôležitou súčasťou programu okrem

prezentácií bola aj diskusia. Účastníci pracovali po dva dni v šiestich odborných sekciiach, ktoré viedli dvaja moderátori. Nechýbala ani plagátová sekcia, do ktorej sa prihlásilo 25 účastníkov a kolektívov. Väčšina autorov prednášok a plagátov využila možnosť publikovať výsledky svojej práce v recenzovanom zborníku konferencie, ktorý bol vydaný pred konferenciou na cca 200 stranách. Zborník konferencie je sprístupnený na úvodnej internetovej stránke konferencie <http://contaminated-sites.sazp.sk/>, odkiaľ je možné si ho stiahnuť, keďže v tlačenej podobe vyšiel len v obmedzenom náklade.

Po nás veterná smršť

Pár dní po skončení konferencie sa Vysokými Tatrami prehnala veterná smršť, ktorú pamätníci porovnávajú s kalamitou pred desiatimi rokmi. Neostala bez povšimnutia ani v mnohých e-mailových správach od účastníkov. Slová vďaky za užitočne strávený čas sa tak miešajú so šokom a smútkom nad stratou ďalších krásnych tatranských stromov.

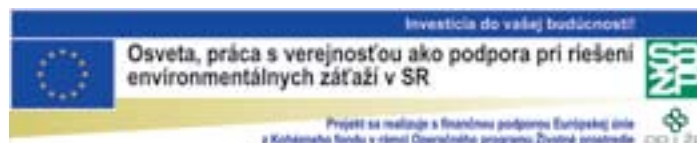
Vzdelávanie pokračuje

Hoci sa symbolická brána konferencie Znečistené územia Štrbské pleso 2014 zatvorila len pred pár týždňami, tím projektu Osveta neprerušil práce na programovej a organizačnej príprave ďalších vzdelávacích stretnutí. Jedno z nich sa konalo už dva týždne po konferencii – 13. mája 2014 v Bratislave. Zúčastnili sa jej zástupcovia z odborov starostlivosti o životné prostredie okresných úradov, z úradov samosprávnych krajov, z regionálnych úradov verejného zdravotníctva a z inšpektorátov Slovenskej inšpekcie životného prostredia.

Ďalšou edukačnou aktivitou bude piaty jednodňový seminár na tému environmentálnych záťaží. Termín konania – posledný tohtoročný septembrový deň. Miesto – opäť hotel SOREA Trigan pod tatranskými štítmi. Podujatie by malo privítať stovku držiteľov environmentálnych záťaží zo súkromného i z verejného sektora z celého Slovenska.

Viac info: <http://www.sazp.sk/public/index/go.php?id=2222>

Text: Elena Bradiaková
Foto: Jaromír Helma,
Zuzana Ďuriančíková

Podstatné je, aby išiel niekto príkladom

„Veľmi ma to inšpirovalo. Je to obrovská pomoc. Nikdy predtým som o tom nepočula, ale som rada, že som získala nové námety,“ na podobných hodnoteniach sa zhodla väčšina účastníkov *Ekologickej stopy* – výchovy k trvalo udržateľnému rozvoju.

Slovenská agentúra životného prostredia (SAŽP) aj v školskom roku 2013/2014 pripravila *Ekologickú stopu* – program kontinuálneho vzdelávania pre učiteľov.

Pedagógovia materských i základných škôl z celého Slovenska absolvovali od marca do mája 2014 sériu školení. V priestoroch SAŽP v Banskej Bystrici im lektori a odborníci interaktívnou formou približovali problematiku trvalo udržateľného rozvoja, predstavovali im školský program Ekologickej stopy. Učitelia mali napríklad možnosť vypočítať, akú ekologickú stopu zanechávajú v rámci konkrétnej oblasti a činností nášho

života, akými sú elektrina a kúrenie, stravovanie, odpad, doprava, budovy a pozemky, ale aj nákupy a vybavenie.

Vzdelávanie si nenechala ujsť ani Helena Burdová zo Súkromnej materskej školy s krásnym ekologickým názvom Ďateľinka. O programe kontinuálneho vzdelávania hovorila aj s Janou Jesenskou z MŠ Príbovce v superlatívoch. Obe sú presvedčené, že environmentálna výchova má veľký zmysel. „*Dostáva sa to do povedomia detí. Ak by aj rodičia viac vplývali na ekologické cítenie detí, bolo by to výborné. Z nášho pohľadu by to chcelo aj od rodičov, aby viac rešpektovali prírodu.*“

A nielen to. Ako aj Oľga Lošáková a Eubica Kotercová z MŠ P. O. Hviezdoslava v Martine poznamenali: „*Je krásne sledovať, ako malí škôlkari upozorňujú napríklad svojich starých rodičov, aby nezhadzovali odpadky a separovali. Správajú sa ako malí ochrancovia prírody.*“

Text: Monika Pastuchová

Foto: SAŽP

Súťaž EnviroTázniky ovládli víťazi z východného Slovenska

Do 9. ročníka celoslovenskej vedomostnej súťaže sa prihlásilo 882 žiakov II. stupňa z celkového počtu 162 základných škôl.

korešpondenčná
enviro **tázniky**
olympiáda o životnom prostredí

Najúspešnejší boli žiaci z východného Slovenska: Róbert Karpel a Chiara Frandferová z Cirkevnej spojenej školy na Duchnovičovej ulici v Humennom a Simona Tomková zo ZŠ na Budovateľskej ulici v Snine. Víťazi získali vecné športové ceny v hodnote 400 eur. Cieľom súťaže bolo zvýšenie záujmu žiakov základných škôl o prírodovedné predmety a o problematiku životného prostredia ešte pred rozhodovaním sa o budúcom štúdiu na stredných školách. Olympiáda zároveň

prispieva k zvyšovaniu environmentálneho vedomia, informovanosti o trvalo udržateľnom rozvoji a angažovanosti žiakov v otázkach životného prostredia doma, v škole i vo svojom regióne. Vecné ceny do súťaže venovala SAŽP a EEA. EnviroTázniky 2013/14 boli realizované v rámci projektu Osveta, práca s verejnosťou ako podpora pri riešení environmentálnych záležitostí v SR. Viac informácií na: www.envirotazniky.sk

Text: SAŽP

Slovenskom sa šíri Enviróza!

Nový školský program a zároveň aj outdoorová hra *Enviróza* bola vyvinutá s cieľom získavať a šíriť informácie o environmentálnych záťažoch na Slovensku.

„Nainfikovať“ Envirózou a zároveň sa stať hráčmi – mohli už tento rok **žiaci, študenti a učitelia** II. stupňa základných a stredných škôl. V rámci troch základných krokov hráči **hľadajú a určujú** environmentálne záťaž, publikujú svoje údaje on-line a zbierajú body, tým teda **skórujú. Pomocou sprievodných súťaží (Fotozáťaž, Infoška, Sci-fi), ktoré predstavujú 4. doplnkový krok, informujú o problematike environ-**

mentálnych záťaží a zbierajú extra body aj ceny.

Súťaž SCI-FI

V rámci súťaže SCI-FI zapájali hráči svoju fantáziu, do príbehu na tému „*Mám taký sen*“ – svet bez environmentálnych záťaží. V rámci verejného hlasovania získal najviac hlasov a zároveň najviac bodov pre svoju hráčsku skupinu *Vianočný príbeh* od Paulíny Čupkovej z hráčskej skupiny Snežienky (Základná škola s MŠ, Komenského ulica, Poprad). Na základe hlasovania odbornej poroty zvíťazil príbeh *Projekt TZ* (tektonický zlom) od Miriam Gajdošovej z hráčskej skupiny Rtím (Gymnázium J. F. Rimavského, Levoča). Víťazné texty nájdete na: <http://enviroza.sk/story/detail/301>

Text: Jana Šimonovičová

Investícia do vašej budúcnosti!

Manažment riešenia lokalít s výskytom POPs zmesí/pesticídov v Slovenskej republike

Projekt sa realizuje s finančnou podporou Európskej únie z Kohézneho fondu v rámci Operačného programu Životné prostredie

PROJEKT

Manažment riešenia lokalít s výskytom POPs zmesí/pesticídov v Slovenskej republike

Látky skupiny POPs

1. pesticídy
2. priemyselné chemikálie
3. neúmyselne produkované látky

Vlastnosti POPs, ktoré sa ukázali ako neprijateľné pre životné prostredie a zdravie

- vysoká stabilita → nízka rozložiteľnosť v prostredí
→ nízka miera vylučovania z organizmov
→ bioakumulácia, biokoncentrácia
- biologická účinnosť → toxicita, mutagenita, karcinogenita...
→ účinky na reprodukciu
→ riziká pre ľudské zdravie

CIELE PROJEKTU

Stanoviť priority postupu zneškodnenia odpadov s obsahom POPs na základe ich identifikácie a kvantifikácie.

AKTIVITY

- aktualizácia údajov, inventarizácia druhov a množstiev skladovaných látok, identifikácia POPs pesticídov
- vytvorenie databázy POPs
- odbery vzoriek pre zistenie miery kontaminácie a posúdenie rizika vrátane stanovenia priorít pre sanačné aktivity
- zhodnotenie alternatív zneškodnenia s odhadom finančných nákladov

PRIEBEŽNÉ VÝSLEDKY PROJEKTU

- terénne obhliadky skladov agrochemikálií: v množstvách desiatok ton, opakovane sa nachádzajú napr. DDT, endosulfán, toxafén
- práca s databázami
- vyhľadávanie POPs pesticídov podľa obchodných názvov; zásoby starých POPs pesticídov v SR

Termín realizácie: 01/2013 – 12/2014

Projektový manažér: RNDr. Juraj Gavora

Projektový tím: Ing. Katarína Paluchová, Ing. Zuzana Lieskovská, Ing. Jaromír Helma, PhD., Ing. Zuzana Ďuriančíková, Ing. Zuzana Oterová, Ing. Erich Pacola, PhD., Ing. Milan Schmidt, PhD., Ivan Dulgerov

SLOVENSKÁ AGENTÚRA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

Hanulova 5/D, 844 40 Bratislava

Tel: + 421 2 602 016 22, Mob: + 421 908 901 970

e-mail: juraj.gavora@sazp.sk

www.sazp.sk